

Ifjúságkutatás 2000 - Tatabánya

Kivonat a kutatási beszámolóból

A kutatásra Tatabánya Megyei Jogú Város Önkormányzatának megbízásából került sor, a program megvalósítója az ECHO Oktatókutató Műhely volt. A vizsgálat módszere: önkitöltős iskolai survey, alanyai a városban tanuló 9-13 évfolyamos középiskolás tanulók. A reprezentatív minta nagysága 887 fő (az alapsokaság 18 százaléka). A hiányzásokból és az esetleges válaszmegtagadásból fakadó kismértékű torzulást az évfolyam és az iskolatípus szempontja szerinti matematikai-statisztikai súlyozással korrigáltuk. A mintavételi hiba nagysága városi szinten +/- 2-3 százalék az adott kérdésre válaszolók számától függően. A teljes kutatási beszámoló elérhető a Polgármesteri Hivatalban.

A tatabányai középiskolákban tanuló diákok közel fele, 46 százaléka nem helyi lakos, 40 százalékuk naponta jár be a környező kisebb településekről, 6 százalékuk pedig kollégiumban lakik. Iskolatípusonként vizsgálva a kérdést elmondható, hogy a legnagyobb arányban a gimnáziumokban vannak a helyi diákok (70 százalékban). A szakképesítést adó középfokú oktatási intézményekben a helyi és a nem helyi diákok aránya kiegyenlített.

Ha kategorizáljuk a tanulmányi átlagokat, a diákok 15 százaléka minősül gyenge tanulónak (1-2,49 közötti átlag), további 42 százalékuk közepes eredményt ért el a legutóbbi félévben (2,5-3,49 közötti átlag). Ennél jobb átlagot produkált a tanulók 43 százaléka. 4,5-ös, tehát jeles átlagot ért el minden tizedik tanuló.

A tanulmányi átlagokat vizsgálva fel kell hívni a figyelmet arra a - pedagógusok által jól ismert - tényre, hogy a magasabb iskolai végzettséggel rendelkező szülő gyermeke, mivel több kulturális tőkével rendelkezik jobban meg tud felelni az iskolai elvárásoknak, s az iskolákat leginkább ők tudják "használni" céljaik elérésére. A bejárós diákok - akik többsége a környező kisebb, hátrányosabb helyzetű településről jár be - tanulmányi átlaga néhány tizeddel minden dimenzió mentén rosszabb.

Az életmóddal kapcsolatos elterjedt probléma a rendszeres testmozgás, a sport hiánya. 15 százalékuk jelezte, hogy naponta jár valamilyen sportfoglalkozásra, míg 17 százalék a tanórán kívül soha nem sportoló fiatalok aránya. Az aktív sportélet jellemzőbb a lányokra és a szakmunkástanulókra. A sportolási intenzitás az életkorral együtt nő, míg az apa iskolai végzettségének emelkedésével viszont csökken.

A vizsgált tanulók 29 százaléka rendszeresen dohányzik (1998-ban ez az arány 20 százalék volt), további 12 százalékuk pedig alkalmanként gyújt rá. A tanulók 38 százaléka válaszolt úgy, hogy nem dohányzik, de már kipróbálta. Azok aránya, akik soha nem is próbálták, mindössze 21 százalék. Iskolatípus mentén tekintve, a kérdezett gimnazisták körében a legjobb a helyzet, a tanulók egyharmada soha nem is próbálta ki a dohányzást, a rendszeres dohányzók aránya 20 százalék. Ennél rosszabb a helyzet a szakmai képzést adó középiskolákban, a szakközepesek 23 százaléka és szakmunkás tanulók 44 (!) százaléka rendszeresen dohányzik, s a korosztály további 10-14 százaléka alkalmanként gyújt rá.

Ha összehasonlítjuk az 1998-as kutatás eredményeit a mostaniakkal, akkor az a szomorú tény derül ki, hogy elsősorban a rendszeres dohányzók aránya növekedett (nem kizárt, hogy az akkori alkalmankénti dohányosok váltak mára rendszeres cigarettásokká).

A dohányos tanulók átlagban napi 10,2 szál cigarettát szívnak el. A dohányosok egyharmada napi öt szálnál kevesebbet szív, míg a napi 15 szál feletti dohányosok aránya 19 százalék. A fiúk, a gyengébb tanulmányi átlaga rendelkezők és a szakmunkásképzősök az átlagosnál többet szívnak, s gyengébb dohányosokat találtunk az érettségizett szülők

gyermekai és a kollégisták között.

A vizsgált tanulók mindössze 15 százaléka nem ivott még soha alkoholt. A rendszeres alkoholfogyasztók aránya (napi vagy heti rendszeresség) legmagasabb a söröknél (23 százalék), míg töményet és likőröket „csak” 12 százalék fogyaszt rendszeresen.

Az alkalmankénti alkoholfogyasztás szomorú vége a részegség. A tatabányai diákok 5 százaléka mindig, 24 százaléka pedig esetenként válik részeggé italozás után. 41 százalék említette, hogy soha nem rúg be, bár ebben benne van az a 15 százalék is, aki nem fogyaszt alkoholt.

A kérdezett fiatalok 13 százaléka rendszeresen, 44 százaléka alkalmanként szokott kávéat inni. Azok aránya, akik kipróbálták ugyan, de nem fogyasztanak, 33 százalék, és mindössze a tanulók egytizede nem próbálta soha. Az energia italok fogyasztásánál a diákok 31 százaléka tekinthető fogyasztónak, ebből 4 százalék rendszeresnek.

A kávézók aránya - ahogy az feltételezhető - az iskolai évek alatt az életkor emelkedésével nő. A középiskola kezdő évfolyamaihoz képest a 13. évfolyamra a rendszeres fogyasztók aránya megduplázódik. A kávéfogyasztás emellett inkább a lányokra jellemző.

Az energia italok fogyasztásánál már több különbséget lehet észrevenni a diákok egyes csoportjai között. Ez elsősorban a fiúk szenvedélye, fogyasztása a tanulmányi átlag emelkedésével egyre csökken. Hasonlóképpen hat a fogyasztásra az iskola típusa is, legkevésbé a gimnazistákra és leginkább a szakmunkásképzősökre jellemző.

A legális szereknél sokkal kevésbé elterjedt a kábítószeres fogyasztása. A kérdezett középiskolások 76 százaléka gyakorlatilag elutasítja (ez az arány két évvel ezelőtt még 82 százalék volt), nem próbált ki semmilyen klasszikus értelemben vett kábítószerrel, 9 százalékuk nem fogyasztott ugyan, de már gondolt rá, hogy kipróbálja. Egytizedük egyszer már próbálta, míg fogyasztónak a tatabányai diákok 5 százaléka minősíthető. Azt, hogy a kábítószer fogyasztása átlagosan mindössze a tanulók 15 százalékát érintené, némileg fenntartásokkal kell kezelnünk, valószínűsíthető, hogy a valós arány ennél sokkal magasabb, ugyanis a megkérdezett tanulók 60 százaléka ismer olyan fiatalot, aki kábítószerrel fogyaszt, 29 százalékának a barátai körében is van drogos. Minden negyedik tanuló személyesen ismer olyan fiatalot, aki kábítószerrel árusít, 11 százalékuknak a baráti körében is akad ilyen.

A kábítószer fogyasztók körében igen erős korcsoport hatás mutatható ki. A drogozó fiatalok 86 százaléka nyilatkozott úgy, hogy van kábítószer fogyasztó barátja. Akik nem fogyasztottak még, de már gondoltak rá, 63 százalékban rendelkeznek drogozó baráttal, 47 százalékuk drogdílerrel is ismer, sőt 20 százalékuknak a baráti körében is van kábítószerrel árusító fiatal. Ezzel szemben, akik soha nem is gondoltak arra, hogy kipróbáljanak valamilyen kábítószerrel, 82 százalékban mondták, hogy nincs kábítószerrel fogyasztó barátjuk vagy legalábbis nem tudnak róla. A legnépszerűbb kábítószeres anyagok, az extasy, az LSD, a hasis, és kiemelve ezek közül a marihuána. Ezek az anyagok olyan vegyületek, amelyek átmeneti pszichózist váltanak ki.

Az iskolára vonatkozó kérdésblokkot azzal kezdtük, hogy rákérdeztünk: milyen gyakran vesznek részt a szülők az iskolai fogadóórákon és szülői értekezleten. Azon tanulók aránya, ahol a szülők minden esetben részt vesznek a szülőin, 31, míg a fogadóórán csak 13 százalék, illetve azok aránya, akik szülei egyszer sem vesznek részt ezeken az eseményeken, a szülői tekintetében 6, a fogadóórán 24 százalék.

A diákoknak egy hosszú, 25 elemből álló kérdéssorról is véleményt kellett alkotni, amely három csoportba tartozott: iskolai elégedettség, fegyelmi problémák, és az iskola „hangulata”.

Mennyire vagy elégedett az alábbi területekkel az iskolában?

	Százfokú skálán
Általános elégedettség	
Mennyire vagy elégedett az iskolában folyó oktatás színvonalával?	66
Mennyire vagy elégedett az iskolád technikai felszereltségével?	59
Mennyire vagy elégedett az iskolában folyó nevelés színvonalával?	57
Mennyire vagy elégedett az iskolában folyó nyelvoktatás színvonalával?	53
Diákjogokkal kapcsolatos elégedettség	
Mennyire vagy elégedett a Városi Diákönkormányzat működésével?	59
Mennyire vagy elégedett az iskolai diákönkormányzat működésével?	55
Mennyire vagy elégedett az iskolában a diákjogok érvényesülésével?	48

Az elégedettségi kérdéssorban elkülönítettünk általános elégedettséget és a diákjogokkal kapcsolatos elégedettséget. Az általános elégedettségi kérdések mindegyike az ötven pontos határ fölé került a százfokú skálán, de markáns elégedettség csak az oktatás színvonalával kapcsolatosan figyelhető meg, a többi inkább a bizonytalansági zónába esett – igaz annak pozitív felére. A diákjogokkal kapcsolatosan szintén inkább a bizonytalanság volt jellemző, bár az érvényesülésük (annak ellenére, hogy a DÖK munkája pozitívan lett értékelve) már az ötven pontos határ alatt van.

A következő kérdéssor az iskola fegyelmi életére vonatkozott, kiemelve a házirend ismeretét és betartását. Ebből az derült ki, hogy a diákok ismerik ugyan a házirendet, de annak betartása inkább csak a tanárok részéről evidens (persze a tanulmányi átlag emelkedésével nő a házirend betartó diákok száma is). A komolyabb fegyelmi problémák nemigen jellemzőek az iskolákban, egyedül a tanóra menetének zavarása beszélgetéssel, levelezéssel történik meg gyakrabban. Az is öröndetes, hogy a diákok számára komoly problémákat okozó helyzetek (megalázás, levél elolvasása) nem jellemzőek, egyedül az órák túltartásában voltak bizonytalanok a fiatalok.

Az iskolai fegyelemmel kapcsolatos kérdések

	Százfokú skálán
Mennyire ismered az iskolai házirendet?	69
Mennyire jellemző osztálytársaidra, hogy zavarják a tanóra menetét?	64
Mennyire tartják be a házirend rájuk vonatkozó részét a tanárok?	58
Mennyire jellemző osztálytársaidra, hogy igazolatlanul hiányoznak az órákról?	46
Mennyire tartják be a házirendet a diákok az iskolában?	44
Mennyire jellemző, hogy túltartják az órákat?	44
Jellemző, hogy a diákot megalázó helyzetbe hozzák?	41
Jellemző, hogy a tanár elolvassa a diák levelét?	26

Az iskolai fegyelem kérdése mellett az iskola hangulata is fontos szerepet játszik abban, hogy a diákok miként élik meg iskolás éveiket. Ebben is alapvetően pozitív véleményekkel találkoztunk.

Mennyire jellemző az iskolátokra, hogy...

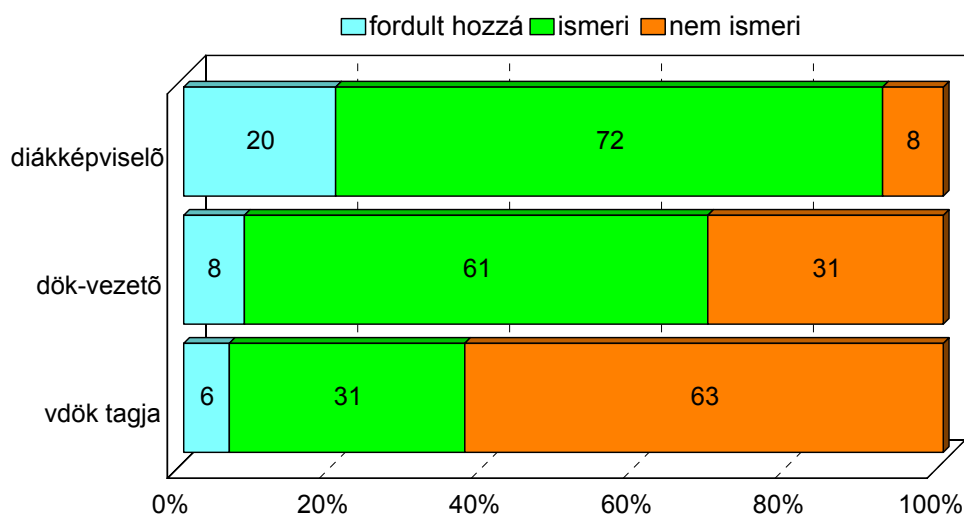
	Százfokú skálán
Van lehetőség arra, hogy a rossz jegyeket kijavítsák a diákok	69
Az órai számonkérés összhangban van a leadott tananyaggal	67
Általában jó hangulatúak a tanórák	62
A diákok szeretnek a ebbe az iskolába járni.	61
A tanárok szavára lehet adni.	60
Az iskola felkészít az életre	56
<i>Az iskolában túlterhelik a diákokat</i>	56
<i>Az iskolában skatulyáznak.</i>	51
A tanárok elismerik, ha hibát követnek el.	48
Az iskolában foglalkoznak a diákok egyéni problémáival	47

Néhány külön kérdés foglalkozott a diákönkormányzat intézményével. A diákönkormányzat elnökét a fiatalok több, mint kétharmada, 69 százaléka ismeri (7 százalékos növekedés 1998-hoz képest), de többségük még soha nem kereste meg jogsérelmével. Olyan fiatal, aki fordult már hozzá valamilyen problémával csak elvétve talál, mindössze a tanulók 8 százaléka kereste meg az iskolai diákönkormányzat vezetőjét. Köztük nagyobb arányban vannak a 11-12. évfolyam tanulói (érthető, mivel legtöbbször közülük kerül ki a DÖK elnök) és a diplomás apák gyermekei. Akik nem is ismerik a DÖK elnökét, azok közt nagyobb számban találjuk a gyenge tanulmányi átlaggal rendelkezőket, és a 9. évfolyamosokat (akik még épp csak bekerültek a középiskolába).

A diákképviselők ismertsége ennél jóval magasabb, de ez nem is meglepő, mivel ők a diákok közvetlen közelében tevékenykednek. Mindössze 8 százalék azok aránya, akik nem ismerik a diákképviselőjüket (többségükben fiúk, a környékről bejáró iskolások, 9. évfolyamosok), míg a fiatalok egyötöde már felkereste őket valamilyen problémával. Utóbbiak között nagyobb arányban vannak ismét a 11-12. évfolyamosok, és a megkeresés valószínűsége együtt nő az apa iskolai végzettségével, valamint a fiatal tanulmányi átlagával.

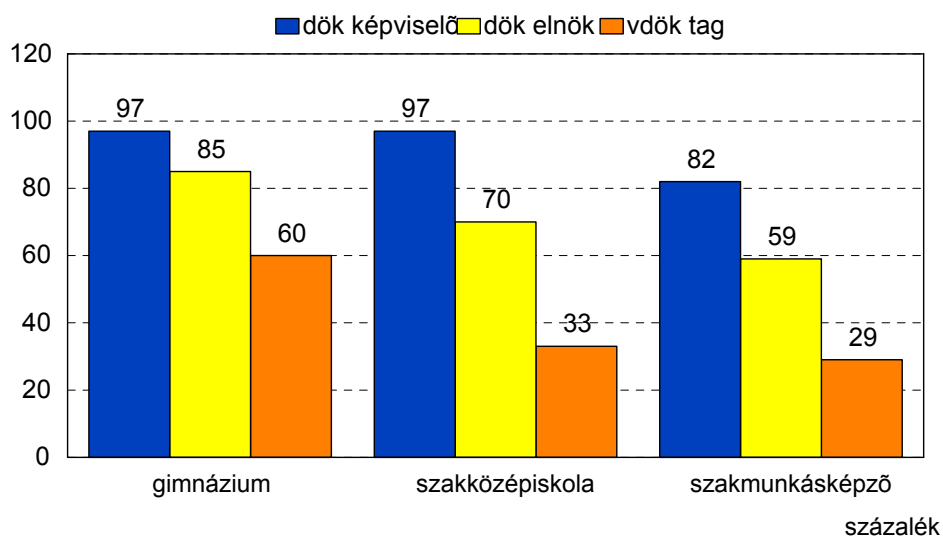
A városi diákönkormányzat ismertsége a fentieknél alacsonyabb. A diákok közel kétharmada senkit nem ismer közülük (elsősorban a fiúk, a 9. és 13. évfolyamosok, a kollégisták és a gyengébb tanulók), és csak 6 százalékuk fordult hozzájuk valamilyen problémával, többségükben a jeles tanulók és 11. évfolyamosok.

A diákönkormányzati szereplők ismertsége

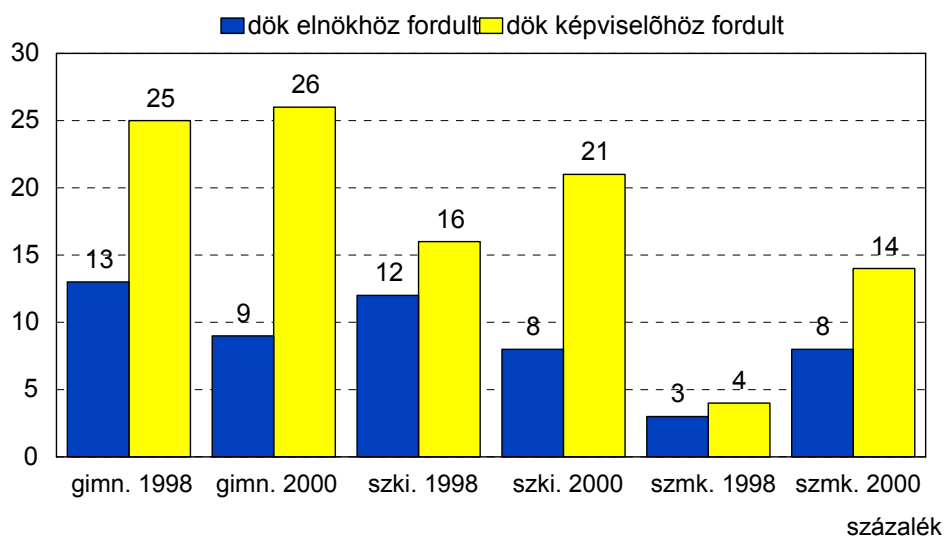

Az iskola típusa jelentősen befolyásolja a diákönkormányzat intézményének ismertségét és igénybevételét egyaránt. A gimnazisták (akik közt jóval nagyobb arányban vannak jelen az iskolázottabb, a közéleti szereplés iránt érdeklődőbb, nagyobb kulturális tőkével rendelkező szülők gyermekei) jóval nagyobb arányban ismerik ezeket az intézményeket és többször is fordulnak hozzájuk.

A diákönkormányzati csatorna ismerete az iskolatípusok dimenziójában

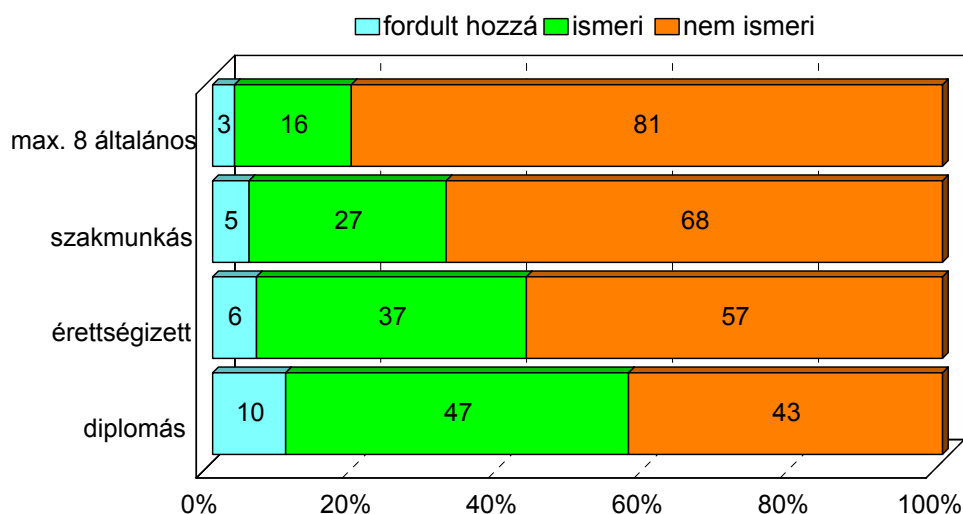
A diákönkormányzati csatorna használata az iskolatípusok dimenziójában

Az egyes csatornák használata 1998 óta kiegyenlítődni látszik. Ez azt jelenti, hogy a gimnáziumokban a helyzet nem változott jelentősen, ellenben a szakközépiskolák, (és a DÖK elnök tekintetében a szakmunkásképzők) tanulójának aktivitása nőtt 1998 óta.

Az ismereti szint viszont jól modellezi a diákönkormányzatok egyes szintjeinek, képviselőinek távolságát a diákoktól. A legjellemzőbb lineáris különbség az iskolatípusok alapján a DÖK elnök ismertségében van, a szakközépiskolások a DÖK-képviselő ismertségét tekintve a gimnazistákkal, a VDÖK képviselőjét tekintve pedig a szakmunkásképzősökkel állnak egy szinten – ebből is jól látszik, hogy a városi diákönkormányzat inkább a gimnazisták „intézménye”. ezt az is alátámasztja, hogy a VDÖK esetén található a legnagyobb különbség az apa iskolai végzettsége szerint a diákok közt, mind az ismereti szint, mind pedig az igénybevétel tekintetében. A VDÖK képviselőt nem ismerők aránya közel kétszer akkora a legfeljebb 8 általánost végzett apák gyermekei körében, mint a diplomás apák gyermekeinél.

A VDÖK képviselő ismertsége és a hozzá fordulás az apa iskolai végzettsége mentén

A diákönkormányzati blokkban egy kérdés vonatkozott a VDÖK munkájának megítélésére is. A diákok 48 pontra értékelték a százaléku skálán azt, hogy a VDÖK képviselők mennyire ismerik a városban tanuló diákok elképzeléseit. Ez – bár kicsivel az ötven pontos határ alatt van – inkább a bizonytalanságot jelzi a kérdés megítélésében. Ez az is mutatja, hogy a diákok egyötöde nem tudta megítélni a kérdést. Ez az index valamivel magasabb a gimnazisták körében (52 pont) és alacsonyabb a kollégiumban lakó tanulónál (42 pont). Két tényező lineárisan hat ennek megítélésére, az index értéke a tanulmányi átlag emelkedésével egyre nő (47-57 pont), míg az apa iskolai végzettségével egyre csökken (53-46 pont). Emlékeztetőül: az iskolai diákönkormányzat működésével való elégedettség 55, a városi diákönkormányzat esetén ez az érték 59 pont volt a százaléku skálán, míg a diákjogokkal való elégedettség 48 pontot mértünk.

A diákok választott példaképeinek legnagyobb része a közvetlen családból (szülők, egyéb rokonok), illetve ismerősi körből kerültek ki. Ezek az említések adták az összes említés közel kétharmadát, vagyis a fiatalok példaképei a közhiedelemmel ellentétben nem feltétlenül a külföldi sztárok, hanem a körülöttük élő hús-vér emberek. Ez persze a környezettől függően lehet pozitív és negatív egyaránt, de úgy gondoljuk, hogy ennek elsősorban pozitív hatása van. Az ismerősök mellett közel egytizednyi sportoló és színész/énekes lett felsorolva példaképként.

A fiatalok a sikert elsősorban az anyagiakon és csak másodsorban a társas értékeken mérik a fiatalok, ami pontosan tükrözi a magyar valóságot.

Az értékrendet vizsgáló blokkban felsoroltunk tíz különböző mozgalmat és megkértük a diákokat, mondják meg, részt vennének-e valamelyikben. Mint az alábbi táblázatban látható, a legtöbb jelentkezőre tatabányáról az AIDS elleni küzdelem és a világbéke iránti mozgalom számíthat, míg a meleg jogaiért való küzdelem egyáltalán nem népszerű errefelé. A legtöbb bizonytalan a diákjogi és a sorkatonaság elleni mozgalomhoz való csatlakozásban volt.

Az alábbiak közül melyik mozgalom munkájában vennél részt?

	igen	nem	nem tudom
AIDS elleni küzdelem	66	24	10
mozgalom a világbékéért	66	20	14
szegénység elleni mozgalom	63	23	14
környezetvédelmi mozgalom	63	22	15
mozgalom az állatkísérletek betiltására	59	25	16
férfi és női egyenjogúság mozgalma	41	43	16
idegengyűlölet elleni mozgalom	39	44	17
diákjogi mozgalom	37	45	18
mozgalom a kötelező sorkatonai szolgálat ellen	36	46	18
mozgalom a homoszexuálisok jogaiért	10	73	17

százalékos megoszlások

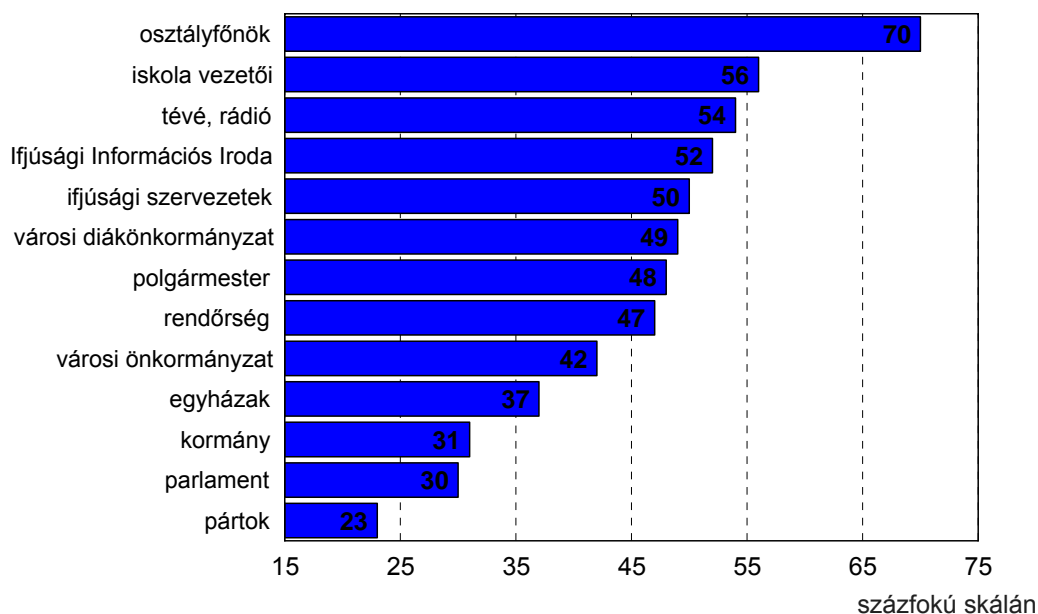
A tíz különböző mozgalom egymáshoz való viszonyát korrelációs elemzéssel tártuk fel. Ez azt mutatta meg, hogy három „pária” mozgalom van, a melegek jogaiért való kiállítás, ami leginkább az idegengyűlölet elleni aktivitáshoz kötődik, a diákjogi mozgalom, ami az egyenjogúsági mozgalomhoz és a sorkatonai szolgálat eltörléséért való „harc”, ami a világbéke mozgalommal szerepelt gyakran együtt. Három központi téma van, amely számos másikkal is együtt fordult elő, az állatkísérletek, az AIDS és a szegénység ügye, mindhárom globális mozgalom, és könnyen vállalható célokat fogalmaz meg (ellentétben például a melegek mozgalmával).

A közéleti blokk elején arra kerestük a választ, hogy a diákok mennyire bíznak abban, hogy a város vezetői jó munkát végeznek. Itt 42 százalék volt a bizakodók, 33 pedig a kételkedők aránya (azok, akik egyáltalán nem bíznak ebben kétszer annyian voltak, mint akik teljes mértékben bíznak ebben). A tanulók kerek egynegyede nem tudott a kérdésre válaszolni.

1998-hoz hasonlóan idén is kíváncsiak voltunk arra, hogy a megkérdezett fiataloknak mi a véleménye, az önkormányzatnál mennyire ismerik, hogy mit szeretnének az itt élő fiatalok, és mennyire veszik figyelembe a döntéseknél a fiatalok igényeit. Itt már inkább kritikus vélemények kerültek elő, bár ezt a kérdést mindig inkább negatívabban ítélik meg a válaszadók. Az ismeretekre vonatkozó érték a százfokú skálán 37, az igények figyelembevételére vonatkozó pedig 36 pont volt.

A fiataloknak felsoroltunk 13 intézményt is, és megkérdeztük mennyire bíznak meg bennük. A legnagyobb bizalmat az osztályfőnök bírja, míg markáns ellenérzések a kormányt, a parlamentet és a politikai pártokat övezték.

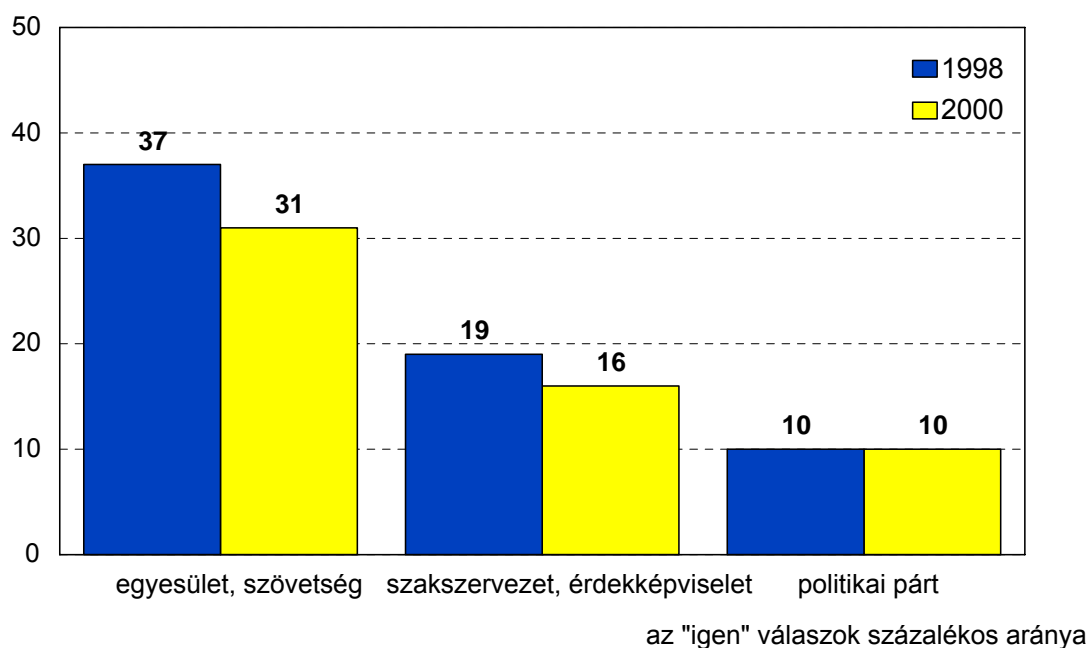
Az egyes intézmények bizalmi indexe

A tágran értelmezett közéleti aktivitás fontos fokmérője, hogy valaki tagja-e valamilyen szervezetnek, egyesületnek. Erre a fiatalok 21 százaléka válaszolt igennel (2 százalékkal több, mint két éve). Az aktivitás jelentősen magasabb a fiúk körében, náluk 31, míg a lányoknál csak 12 százalék tagja valamilyen szervezetnek. Rákérdeztünk arra is, hogy konkrétan melyik ez a szervezet, majd csoportokba soroltuk őket.

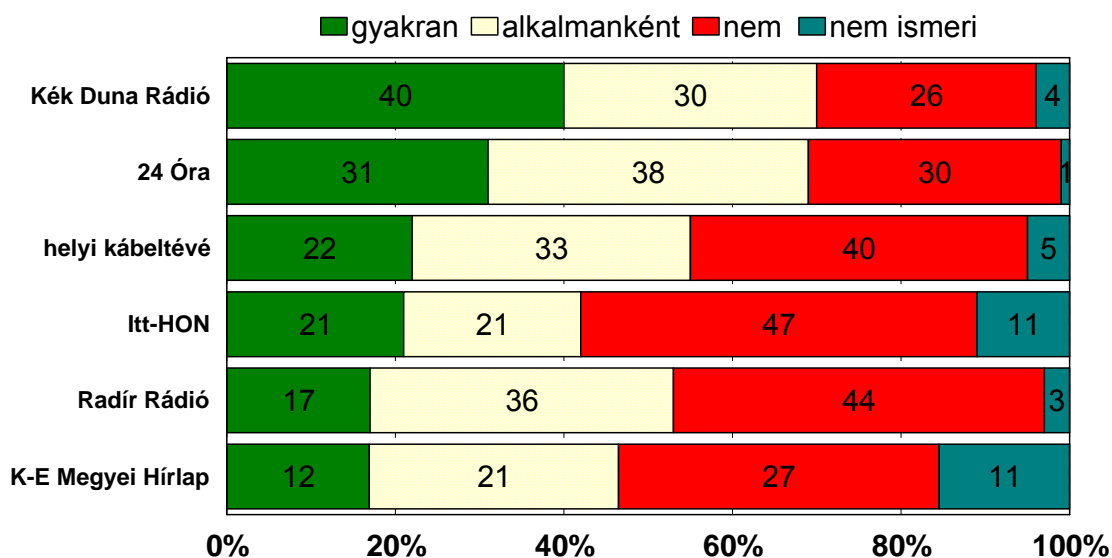
Legtöbbször valamilyen sportegyesületnek a tagjai (90 említés, ebből 14 a Lombard). Őket a hobbiszervezetek (22), a művészeti (tánc és zene) csoportok (13), illetve a karitatív szervezetek követik (11).

Lennél tagja az alábbi szervezeteknek?

Végezetül a tájékozódási szokásokról szerepelt egy kérdéssor, megemlítve hat helyi médiumot. A fogyasztási gyakoriság, melyet az alábbi ábra mutat, nem változott lényegesen 1998 óta. Idén az akkor még nem szereplő Kék Duna Rádió vezeti a mezőnyt, amelyet a fiatalok 70 százaléka hallgat több-kevesebb rendszerességgel.

A középiskolás fiatalok tájékozódási szokásai

Konkréten is rákérdeztünk, hogy melyik településen élnének a fiatalok felnőtt korukban szívesen. Erre a fiatalok kilenczede mondott egy települést, és többségében voltak a környéki említések (melyek jelentős része azokat a környékbeli fiatalokat takarja, akik nem akarnak településükről elköltözni), de viszonylag sokan költöznének a fővárosba is. A tíz legnépszerűbb települést a következő táblázat mutatja.

Település	Említések száma
Tatabánya	202
Budapest	121
Győr	55
Tata	68
Sopron	38
Balaton-part	22
Szeged	20
Pécs	19
Székesfehérvár	17
Eger	17

A megkérdezett diákok 68 százaléka külön, saját szobában lakik otthon (további 20 százaléku a testvérével lakik közös szobában), amelyben sokaknál saját hifi, TV is található. A megkérdezett diákok 52 százalékanak van saját tévéje, további 15 százalékuknak csak a testvérével kell osztozkodnia rajta.

Saját vagy testvérével közösen használt számítógéppel a megkérdezett diákok 39 százaléka rendelkezik tatabányán, míg a nálunk nagyon gyorsan elterjedt mobiltelefont a fiúk

24, a lányoknak pedig 14 százaléka birtokolja. A leggyorsabb és egyik legmodernebb kommunikációs csatorna az internet, illetve az elektronikus levelezés. A megkérdezett középiskolások 31 százalékának van saját e-mail címe, s az összes tanuló 21 százaléka legalább heti rendszerességgel használja is (a saját e-mail címmel rendelkezők 11 százaléka minden nap, további 40 százalékuk minden héten küld vagy fogad e-mailt). A fogyasztói szokásokhoz, pénzforgalomhoz kapcsolódó jellemző, hogy átlagosan a tanulók negyedének önálló bankkártyája is van.

A tatabányai tanulók - saját becslésük alapján - havonta kb. 14200 forintot költenek, s ennek 29 százalékát ruházati cikkek vásárlására fordítják, 20 százaléka megy el élelmiszerre, s további 14 százalék jut a szórakozásra. Ugyanakkor nem költ mindenki mindenre. Szórakozásra (mozi, diszkó, koncert, színház) a tanulók 75 százaléka költ, élelmiszerre, ruhára, könyvekre, újságokra, szépségápolásra a kérdezettek 59-63 százaléka. A tanulók közel fele áldoz rendszeresen kazettára, CD-re, költ élvezeti cikkekre, s kevesebb mint 35 százalék azok aránya akik sportra költenek.

A tatabányai tanulók egy átlagos hétköznap 2,47 órát töltenek a tévé előtt, ez hétfőtől péntekig 12,3 órát jelent. Egy átlagos hétvégi napon viszont már 3,8 órát töltenek a képernyő előtt. Ha mindent összeadunk egy átlagos tanuló egy héten 19,9 órát, azaz a hét 168 órájának közel 12 százalékát tölti tévé nézéssel.

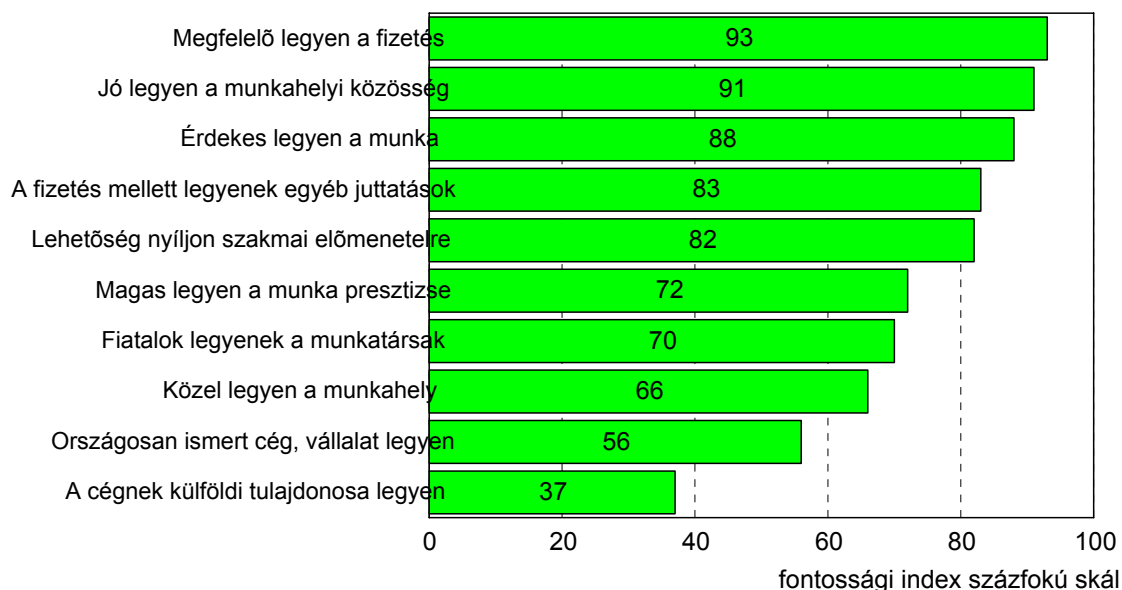
A tévéképernyők mellett a számítógép is egyre inkább meghatározó elemmé válik a fiatalok szabadidő-eltöltési szokásaiban. A kérdőívben megkérdeztük, hogy az iskolán kívüli szabadidejükben a diákok naponta hány órát ülnek a számítógép előtt (nem számítva tehát az iskolai kötelező használatot). Itt már 51 százalék volt azok aránya, akik semennyi időt nem töltenek a számítógép képernyője előtt, a többiek viszont napi 66 percet ülnek a gép előtt.

A jövőre vonatkozó terveik alapján kiderült, a tatabányai tanulók nem akarnak több gyereket vállalni, mint amennyi a szüleiknek van, sőt 25 százalékuk egyenesen úgy nyilatkozott, hogy szerinte kevesebb gyermeke lesz, mint a szüleinek. Arról is megkérdeztük a diákokat, hogy szerintük hogyan alakul az életük a szüleikéhez képest. E tekintetben nagy volt a bizonytalanság a tanulók többsége egyelőre nem látja még, hogy milyen pályát futhat be. Ha a bizonytalan válaszoktól eltekintünk az látszik, többen gondolják, hogy egészségesebb, sikeresebb és boldogabb életük lesz, mint amit szüleik élnek, az ellenkező oldalon számottevő ellenvélemény nincs. Azok aránya akik már most biztosra veszik azt is, hogy gazdagabbak lesznek mint a szüleik, 24 százalék.

Az iskolatípus mentén szignifikáns eltérés mérhető, a gimnazisták egy kicsit pontosabban látják jövőjüket, bátrabban és optimistábban nyilatkoznak, mint a szakmai képesítést adó középiskolák tanulói. A tanuló tanulmányi eredménye szerint jellemző, hogy a jobb tanulók között átlagon felül vannak, akik úgy vélik sikeresebbek, gazdagabbak és egészségesebbek lesznek szüleiknél, míg a gyengébb tanulók között azok vannak magasabb arányban, akik úgy vélik boldogabb életet élnek majd, mint szüleik.

A tervezett munkába álláskor a munkahely kiválasztásánál a különböző szempontok eltérő szerepet játszhatnak. Tíz szempontot soroltunk fel a diákoknak, arra kérve őket nyilatkozzanak hogy az egyes szempontok mennyire számítanak fontosnak. A válaszok százfokú skálán történő értékelését az alábbi diagram mutatja. (A kérdés feltételezte azt a hipotetikus esetet, hogy a fiatalok szabadon válogathatnak a munkahelyek közt. Ez nyilvánvalóan nem lesz igaz, de így képet kaphatunk a mögöttes motivációkról.)

A munkahely kiválasztásában mennyire fontosak az aláb

A tanulók többsége fontosabbnak tartja a megfelelő anyagi háttérrel és az gazdagságot mint a szabadidőt, a diákok több mint kétharmada ha választhatna, inkább a több pénzt és nem a több szabadidőt választaná. A karrier vagy család közötti választás sok embernek - különösen nőnek - okoz problémát. A megkérdezett tatabányai diákok 80 százaléka ebben a relációban inkább a boldog családi életet választaná.

A jól képzett fiatal szakembereknek ma már reális életcél lehet a sikeres külföldi karrier építése. A mai magyar jövedelmi viszonyok ismeretében nem véletlen, hogy a diákok 57 százaléka előnyben részesíti a külföldi karriert a hazaival szemben, s ebben teljesen egységesek a tanulók.

A megkérdezett diákok többsége egyetért azzal, hogy amint csak lehet, az országnak csatlakoznia kell az Európai Unióhoz, bár nem szabad elfelejteni a 10 százalékos ellenzót, és a válaszadók további egyharmadát, akik nem tudtak véleményt nyilvánítani.

Amikor azt kérdeztük, hogy a válaszadó saját életére az EU csatlakozás inkább pozitív vagy negatív hatással lesz, akkor a többség (65 százalék) pozitív hatásról számolt be, 9 százalék negatívról, míg minden negyedik diák szerint a csatlakozás nem lesz hatással az ő életére.

A tatabányai középiskolások szerint a csatlakozás egyértelmű nyertesek lesznek az értelmiség, a politikusok, a fiatalok és a vállalkozók. Pozitív, hogy magukat, generációjukat a diákok inkább a nyertesek közé sorolják.